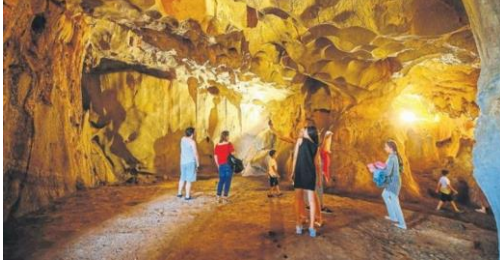


2019 YILI KARAIN KAZILARI

Harun TAŞKIRAN

Karain Mağarası 2019 yılı kazı çalışmaları 8 Temmuz – 8 Ağustos tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.



E gözü kazılarında ana dolgu üzerinde yer alan 13 plankarede çalışılmış, tüm plankarelerde 49. arkeolojik seviyenin kazısı gerçekleştirilmiştir. IV.2 ve IV.3 jeolojik birimlerinde yürütülen kazılar Karain Orta Paleolitinin erken evresi olan Proto-Charentian tipte buluntular sunmuştur.

E gözünde, bu yıl da mekânsal buluntu dağılımını anlamaya yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Bu bağlamda, kazılan her plankarede tespit edilen unsurların çizimleri plana geçirilmiştir. E gözü kazılarında çok sayıda yontmataş eleman tespit edilmiştir. Endüstrideki en yoğun grup yontma artıklarıdır. Geçen yıllardan bilinen vurgaçlardan bu yıl 10 adet ele geçmiştir. Bunların artarak devam etmesi ve aynı zamanda yontma artıklarının da yoğunluğu yontmataş üretim faaliyetlerinin alanda gerçekleştiğine işaret etmektedir. Diğer öğeler; düzeltisiz yongalar ile kenar kazıyıcılar, çentikliler, dişlemeliler ve daha az sayıdaki ham sırtlı bıçaklardır. Üretim zincirinin önemli bir parçası olan çekirdekler de ele geçmiştir. Bunlar dışında kıyıcı, yonga ve çekirdek formunda

olan şüpheli kalker parçalar da toplanmıştır. Karain yontmataş endüstrisi içinde çok fazla görülmeyen iki yüzeyli aletlerin (elbaltası) bugüne kadarki en tipik örneği 2019 yılında bulunmuştur.

B gözü kazılarında ise kuzey ana dolgusundaki 9 plankarede çalışılmış, 21. ve 22. arkeolojik seviyelerde kazılar gerçekleştirilmiştir. P.II jeolojik ünitesine ait bu seviyeler Üst Paleolitik Dönem karakterli buluntular sunmuştur.

Buluntular arasında yontmataş endüstri oldukça yoğundur. Bunlar arasında hammadde ile başlayıp son ürün ile biten işlem zincirinin sürekliliğini izlemek mümkündür. Hammaddeler, çekirdekler, çekirdek parçaları, teknolojik ürünler, yongalama artıkları, düzeltili parçalar, hazırlık yongaları sıklıkla karşılaşılan unsurlardandır. Yontmataş alet grubu; ön kazıyıcılar, omurgalı ön kazıyıcılar ile bunların yapım aşamasına işaret eden *dufour* dilgiciklerinden oluşmaktadır. Bu aletler Avrupa Aurignacian kültürüyle benzerlikler göstermektedir. Yontmataş dışında iki adet iğne ucu ve bir adet bıçak ile çok sayıda kırık, tanımlanamayan işlenmiş kemik parçası ele geçmiştir. Ayrıca, dönem insanların beslenme ekonomilerine işaret eden kemik buluntular da oldukça fazladır. Bunların büyük çoğunluğu otçul hayvanlara ait olsa da tilki, sansar gibi etçil hayvanlara ait olanlar da ele geçmiştir. B gözü kazılarının en önemli buluntusu iki adet insan dişidir. Anadolu Üst Paleolitiği için tekil sayılabilecek bu buluntular yapılacak DNA çalışmaları ile Anadolu Üst Paleolitinin aydınlatılmasında büyük katkı sağlayacaktır.

2019 YILI KIZILIN KAZILARI

Metin KARTAL

2019 yılı kazılarımız “Kökten Alanı” olarak isimlendirilmiş olan üst terasın kuzey-güney yönünde isimlendirilmiş olan D, E, F, G, H, I ve J doğrultusunun doğu-batı yönünde kesiştikleri 15, 16 ve 17 doğrultusunda bulunduğu alandaki 14 plankarede ve 46 arkeolojik seviyede gerçekleştirilmiştir (Resim 1).



Kazı alanının sediman karakteristiği kırmızı renkli “*terra rossa*” toprak şeklindedir. Kültürel varlıkların yer aldığı sediman deposu içinde irili ufaklı kalker döküntü ve kayalarla karşılaşmıştır. Kalker döküntü doğal yaşam işleyişinin bir sonucuken iri kalker bloklarının kazı alanının batısında bulunan “fay aynası” yüzeyinden düştükleri tespit edilmiştir. Bu kayalar kazı sırasında plankaresinde bütünüyle ortaya çıktığında yerinden kaldırılarak atık toprak ve taş alanına taşınmıştır. Kalker blokların düşme nedenleri arasında en kuvvetli ihtimal depremler olmalıdır diye düşünülmektedir. Zira böylesi kalker bloklar çevredeki diğer benzeri yerleşimlerden de bilinmektedir. Bu durum Antalya çevresinde tarih öncesinde çok sarsıntılı depremlerin olduğunu göstermektedir.

Toprak dolgu içinden çok sayıda yontmataş malzeme ele geçmiştir. Genel görünümü itibarıyla Epi-paleolitik Dönem buluntularını işaret etmektedir. Bunlar arasında; çekirdekler, yongalar, dilgiler, dilgicikler, yontma artıkları, mikrolitler, makrolitikler ve kıymık boyutundaki yontmataş elemanlar vardır. Geometrik mikrolitler arasında karakteristik örnekler ikizkenar üçgenler ve yarımaylarla temsil edilirler. Kısmen trapezler de vardır. Böylesi geometrik mikrolitlerin yapımında kullanılan “çentikli budama tekniği”ne ait parçalar da ele geçmektedir. Geometrik olmayan mikrolitler genellikle sırtlı dilgiciklerden ibarettir. Makrolitik aletler arasında en önemli tipler taş kalemler ve ön kazıyıcılarıdır. Kızılın yontmataş teknolojisi genellikle direk darbe yöntemiyle prizmatik çekirdeklerden çıkarılan dilgi ve/veya dilgicikler ile karakterizedir. Tabakalara göre değişen oranlarda tek kutuplu yongalama yanında iki zıt kutuplu yongalama tekniği de kullanılmıştır. Bununla birlikte yongaların sayısı da oldukça fazladır. Bir diğer önemli buluntu grubu ise kökeni denizel olan boncuklardır. Bunlar genellikle *Nassarius gibbosula*, *Columbella rustica* ve *Dentalium sp.* türleriyle temsil etmektedirler. Alanda ayrıca; geneli kırık olarak ele geçen kemikler ve molüskler tespit edilmektedir. Kemik grubu içinde mikrofauna kalıntıları da vardır. Arkeobotanik çalışmalar için tüm elenmiş sedimanlar içinden tohum taneleri de toplanmıştır.

2019 YILI ESKİYAPAR KAZILARI

İ. Tunç SİPAHİ

Eskiyapar Höyük 2019 yılı sezonunda ilk olarak A açmasının güneyinde 3x4 m ölçülerinde iki, batısında 3x4 m'lik bir açma, A binasının kuzeyinde ise yine 3x4 ölçülerindeki açmalarda kazıya başlanmıştır. Geçen yıl A yapısı erken safhanın taban seviyesine inilmiş, bu seviyenin de tabanında da taş döşeme olduğu tespit edilmiştir. Bu çevrede A1 ve A2 olarak adlandırılan 3x4 ve 4x4 m ölçülerindeki açmalarda kazı, temizlik ve düzenleme çalışmalarına devam edilmiştir. A alanının güneyindeki A3 adı verilen iki açma 35 cm derinliğe kadar kazıldıktan sonra bunlardan güneydekinde kazı yapılmıştır. Burada yaklaşık 1.5 m derinlikte doğu batı yönünde uzanan bir duvar ortaya çıkarılmıştır. A4 açmasındaki kazı sırasında Demir Çağı'na ait taşlar ortaya çıkmış, 1-1.5 m derinliğe inildikten sonra açma temizlenerek bırakılmıştır. 2019 sezonunda üçüncü kazı noktamız A yapısının hemen kuzeyindeki A5 açmasıdır. Burada seviye daha da derinleştirilerek Erken Orta Hitit duvarlarının altındaki Eski Hitit III. safha duvarları belirginleştirilmiş, onun da altında kalan Eski Hitit II. safha duvarlarına ulaşılmıştır. Alt seviyeyi görmek için de daha kuzey ve kuzeybatıya doğru olan noktada 3x4 m'lik A5 açmasında çalışmalar sürdürülmüştür. Devam eden kazı sırasında Eski Hitit II tabakasının altında büyük olasılıkla Eski Hitit I ile bağlantılı oval formda ve taş örgü bir yapı/kuyu bulunmuştur. Yaklaşık 3 metre kazıya devam edilirken dibe doğru iç yüzeyinde düzgün taş örgünün kesintisiz devam ettiği tespit edilmiştir. Yaklaşık 3. metreye doğru yumuşak bir kil dolgu

ile karşılaşmış ancak dolgunun altında olabilecek taş döşeme tabana bu sezon ulaşılammıştır. Taş örgü mekânın içinde ağırlıklı olarak Eski Hitit'in II. ve I. safhasına ait seramikler bulunmuştur. Hitit mimarisinde sık görülmeyen bu yapının Hititlerce sevilen bir yeraltı kültü ile mi yoksa bir binanın temel kült töreni uygulamasıyla mı ilişkili olduğu 2020 yılı kazısında ortaya çıkarılacaktır.



2019 YILI ÇEŞME-BAĞLARARASI KAZILARI

VASIF ŞAHOĞLU

Çeşme – Bağlararası'nda 2019 yılı kazı sezonu, bu merkezde 2009 yılından bu yana Bakanlar Kurulu Kararlı kazı olarak sürdürdüğümüz çalışmaların son sezonunu oluşturmaktadır. MÖ 3. Bin'in ikinci yarısı ve MÖ 2. Bin'in ikinci çeyreğine tarihlenen iki farklı yerleşim alanında sürdürülen kazılar sonucunda, bölgenin Tunç Çağı kültürel gelişimine çok önemli yeni bilgiler eklenmiştir. 2019 yılı kazıları, MÖ 2. Bin yerleşiminin bulunduğu alanda gerçekleştirilmiştir. Bu son kazı sezonunda, özellikle daha önceki yıllarda varlığı tespit edilen ancak genel karakteri yeterince ortaya konamamış olan CB 2c evresi ile ilgili yeni bilgilere ulaşılmıştır. Bu yeni bilgiler ışığında yerleşimin

bugün su altında kalan daha derin kısımlarında daha eski bir evrenin varlığı, bu evreye ait mimari kalıntılarla birlikte ortaya konabilmiştir.



Çeşme – Bağlararası'nın bu en erken tabakasında, seramik gelişimi açısından da ilgi çekici yeni bulgular ortaya konmuştur. Örneğin gri seramiğin CB 2c evresinde var olduğu, takip eden CB 2b-a evrelerinde ortadan kalkarken CB 1. tabakasında tekrar ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

Çeşme – Bağlararası'nın özellikle Girit – Minos dünyası ile olan güçlü bağları da BSA – Fitch Lab. Uzmanları ile bir arada sürdürülen seramik çalışmaları kapsamında değerlendirilmeye devam etmiştir. Bu çalışma kapsamında özellikle CB 2 ve CB 1. tabakalar arasında seramik teknolojileri ve geleneklerinde görülen büyük farklılıklar, yerleşimin zaman içerisinde değişen genel karakteri ile ilgili çok önemli ipuçları sağlamaya başlamıştır. Bu yayın çalışmaları önümüzdeki yıllarda daha da yoğunlaşarak devam edecektir.

2019 yılında arkeolojik kazılar yanında biyo-arkeoloji çalışmaları da kesintisiz olarak devam etmiştir. Özellikle arkeo-botanik malzeme üzerindeki çalışmalar önümüzdeki birkaç yıl içerisinde

tamamen sonlandırılacaktır. Çeşme – Bağlararası'nda ele geçen tekstil aletleri üzerindeki çalışmalar da aynı paralellikte son aşamaya gelmiştir. 2019 yılında Çeşme ve çevresinin paleocoğrafyasını ortaya koymayı amaçlayan sondaj çalışmaları kapsamında da yeni karot örnekleri alınmıştır.

2019 yılından itibaren kazıları tamamlanmış olan Çeşme – Bağlararası yerleşiminin üzerinin önümüzdeki yıllarda bütüncül bir çatı ile kaplanarak Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı bir ören yeri olarak değerlendirilmesi planlanmaktadır.

2019 YILI TEOS KAZILARI

Musa KADIOĞLU

Teos antik kentinde 2019 yılı (10. Sezon) kazı, belgeleme, koruma ve onarım çalışmaları 02 Nisan – 15 Aralık 2019 tarihlerinde, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Ankara Üniversitesi adına sürdürülmüştür. Teos Arkeoloji Projesi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından yıl boyu sürdürülecek olan ilk 20 arkeolojik kazı kapsamına alınmıştır. Bu bağlamda kazı çalışmaları 02 Nisan 2019 tarihinde başlamış ve yılsonuna kadar aralıksız sürdürülmüştür. Söz konusu çalışmalar T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk Tarih Kurumu, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Türkiye İş Bankası A.Ş., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Sayın E. Feyhan Yaşar ve Hiddenbay Teos tarafından maddi olarak desteklenmiştir. Arkeolojik çalışmalara

Ankara Üniversitesi'nin yanı sıra yurt içi ve dışından birçok uzman ve öğrenci katılmıştır. 2019 çalışmalarına Dionysos Kutsal Alanı, Akropol ve Klasik Dönem Suru, Tiyatro, *Bouleuterion*, *Gymnasion* ve *Heroon I* olmak üzere birçok alanda devam edilmiştir. Ayrıca güney limanın antik kıyı şeridinin araştırılmasına yönelik olarak arkeo-coğrafya araştırmaları ile kent içerisinde ve çevresinde epigrafya araştırmalarına ağırlık verilmiştir. Ayrıca Dionysos Tapınağı *temenos*'una ait doğu *stoa*'da, antik tiyatro ve *bouleuterion*'da koruma, onarım ve belgeleme çalışmalarına devam edilmiştir.

Romalı Mimar ve Mühendis Vitruvius'un verdiği bilgilere göre Mimar Hermogenes'in inşa ettiği Dionysos Tapınağı'nı batı yönde sınırlayan *temenos* duvarı ile *temenos* duvarına batı yönden birleşen ve kent arşivi olarak adlandırılan mekanda kazı çalışmalarına devam edilmiştir. 2018 yılında *temenos*'un güneybatı köşesindeki çalışmada (DT6 Açması) açığa çıkarılan *in situ* mermer *stylobat* ile *stylobat* üzerindeki sütunların oturma izleri ve mimari bloklar batı *portiko*'nun restitüsyonunu mümkün kılmıştır. 2019 yılında da DT6 açması güney yönde genişletilerek güney *portiko*'nun *stylobat*'ı ile batı *portiko* ile birleştiği köşe açığa çıkarılmıştır. Ayrıca buradaki çalışmalar batı yönde DT11 açmasıyla sürdürülmüştür. Bu çalışmada batı *temenos* duvarının güney bölümü oldukça sağlam olarak gün yüzüne çıkarılmıştır. 2018 yılında doğu *temenos*'ta gerçekleştirilen kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan doğu *stoa stylobat*'ı ile *attik-ion* kaidelerin konservasyonları 2019 yılı çalışmaları kapsamında tamamlanmıştır.



Antik tiyatronun batı *analemma* duvarının ortaya çıkarılması çalışmalarına 2019 yılında da devam edilmiştir. 2018 yılı çalışmalarında *analemma* duvarına yaslanan bir merdivenin üst *cavea*'yı taşıyan tonozlu galeriye (*vomitorium*) ulaştığı ve burada kemerli bir girişin varlığı tespit edilmişti. Bu kemerli girişin önünde 2019 yılında gerçekleştirilen kazı çalışmalarında söz konusu merdivenin sahanlığı ile *analemma* duvarı önünde henüz işlevlendirilemeyen *rektagonal-isodomik* tarzda bir duvar ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca *orkestra*'da gerçekleştirilen düzenleme çalışmalarında *cavea*'ya ait mimari bloklar tiyatro dışına taşınmış ve orkestra duvarındaki yedi adet nişin kazısı tamamlanmıştır. Söz konusu nişler Anadolu Roma tiyatroları için tekil örneği oluşturmaları açısından önem taşımaktadırlar.

Kent meclis binasında (*Bouleuterion*) yapıya giriş sağlayan güney giriş ile yapının doğusuna birleşen *triportiko*'nun kuzey duvarı açığa çıkarılmıştır. İlk kez bu yıl kentin *Gymnasium*'unda belgeleme çalışmaları gerçekleştirilerek *Hamam-Gymnasium* kompleksinin planı hakkında kesin bilgilere ulaşılmıştır. Ayrıca Thukydides'in bahsetmiş olduğu Klasik Dönem

suru ile Hellenistik Dönem kent suru dışında yer alan anıtsal mezar yapısı (Heroon I) kısmen kazılarak belgelenmiştir.

2019 YILI ALEXANDRIA TROAS KAZILARI

Erhan ÖZTEPE

Çanakkale ili, Ezine ilçesi, Dalyan köyü yakınlarındaki Alexandria Troas antik kentinde 2019 yılı çalışmaları 05.07.2019 ve 03.10.2019 tarihleri arasında yürütülmüştür. 2019 yılı çalışmalarını kazı, mimari belgeleme, onarım, depo çalışması, koruma çalışmaları olmak üzere beş başlık altında toplamak mümkündür.

Kazı çalışmaları 2019 yılında iki ayrı sektörde gerçekleştirilmiştir. *Kryptoportikus* sektöründeki çalışmalarda Hellenistik çarşı yapısının bulunduğu bölgede yer alan toprak yığınların temizlenmesi neticesinde antik kentin son dönem sakinleri tarafından devşirme malzeme ile oluşturulmuş basit çamur harç ile örülmüş duvarlardan oluşan düzensiz plana sahip mekânlar ortaya çıkarılmıştır. Bu bölgedeki ikinci çalışma yaklaşık 80 m uzunluğundaki kryptoportikus yapısının doğu-batı doğrultulu olarak merkezi aksı üzerinde gerçekleştirilen sondajdır. *Hellenistik Çarşı* yapısının muhtemel dükkân bölümlerinden başlayıp kryptoportikusun doğu duvarına kadar olan alanda gerçekleştirilen kazı çalışmasında kademeli olarak açılan sondajın ilk bölümünde sondajın kuzeydoğu köşesine yakın bir noktada 66 x 180 cm boyutlarında devşirme mal-

zeme ile oluşturulmuş olan bir geç dönem mezarı ortaya çıkarılmıştır. Mezarın plaka biçimli üst taş örgüsünün kaldırılması neticesinde ortaya çıkan iskelet üzerinde gerçekleştirilen paleoantropolojik analizler iskeletin 35-45 yaşları arasında ve yaklaşık 165,9 cm boyunda bir erkeğe ait olduğunu ortaya koymuştur. Dışlarındaki ileri derecedeki çürüme emareleri bireyin karbonhidrat ağırlıklı bir beslenmeye sahip olduğunu göstermiştir. Mezarın hemen güney yanı başında yürütülen çalışmalarda üzerinde çok sayıda kermit parçası ile kaplanmış olan ve *insitu* olarak alanda bulunduğu anlaşılan bir *hypocaust* sistemine ait birden fazla *pilae* ortaya çıkmıştır. Sondaj içerisinde arazinin eğimine doğru batıya genişletilen çalışmalar alanın ikiye bölünmesi ile batıdaki parçada yürütülen çalışmalarda güney kesitte dış kısmı sıvalı doğu batı doğrultulu bir duvar ile sondajın batı kenarı önünde ölçüleri ve niteliği Hellenistik Çarşı yapısının batı cephesindeki bloklarla benzerlik gösteren, üst sırası dağılmış kesme taş dizisine rastlanmıştır.



Alexandria Troas 2013-2019 yılları arasındaki zooarkeolojik buluntular içerisinde koyun-keçi, sığır ve domuz gibi

hayvan kemikleri üzerinde kesim izlerine sıklıkla rastlanılması antik kentte halkın kasaplık aktivitesini sıklıkla gerçekleştirdiği göstermektedir.

2019 YILI NYSA KAZILARI

S. Hakan ÖZTANER

Aydın ili, Sultanhisar ilçesi, Nysa antik kentindeki 2019 yılı kazı, araştırma, koruma ve onarım çalışmalarına Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Ankara Üniversitesi adına S. H. Öztaner'in başkanlığında devam edilmiştir. Nysa 2019 yılı çalışmaları, 8 Temmuz 2019 – 10 Ekim 2019 tarihleri arasında, Ankara Üniversitesi ile çeşitli üniversitelerin öğretim üyeleri ve öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.



2019 yılı kazıları kentin doğu yakasında Sütunlu Cadde – Cadde 1'de, batı yakasında Cadde 1 Batı, Cadde 3G, Roma Villası - DSY ve MY alanlarında yürütülmüştür. Kentin doğu-batı yönlü ana caddesi Cadde 1/*Plateia*'nın doğuya doğru devamının araştırılması amacıyla yürütülen 2019 yılı kazılarında, 25 x 11 m'lik alanda, yaklaşık 3 m'ye ulaşan toprak - moloz taş dolgunun kazısı yapılmış ve depremle yıkılmış olan Sütunlu Cadde'nin mermer mimari elemanları ile iki adet yazıt açığa çıkarılmıştır.

Sütunlu Cadde – Cadde1, Forum, Roma Villası – DSY ve MY'de acil onarım ve koruma çalışmaları gerçekleştirilmiş olup, 2019 yılında açığa çıkarılan mozaik döşemenin ve küçük buluntuların konservasyonu ile mimari elemanların onarım, konservasyon ve *anastylosis* çalışmalarına devam edilmiştir.

2019 yılı kazı çalışmalarıyla açığa çıkarılan alanlardaki mimari buluntu ve kalıntıların belgeleme çalışmalarının ve dijital kent planına işlenmesinin yanı sıra, Anıtsal Giriş, Sütunlu Cadde, Roma Villası, Forum yapılarının restitüsyon çizimlerine ve 3 boyutlu modellemesine devam edilmiştir. Ayrıca “Yerel Halkın Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Olarak Bilinçlendirilmesi” amacıyla “Nysa Antik Kentinde Çocuk Eğitimi Programı”na devam edilmiştir. “NYSA Antik Kenti Kültür Turizminin Yeni Rotası Oluyor” temalı GEKA projesi kapsamında Nysa Tiyatrosu sahne binasının 1. katının restorasyon çalışmalarına başlanmıştır.

Kültür ve Turizm Bakanlığının izin ve destekleriyle yürütülen Nysa kazı ve onarım çalışmalarına 2019 yılında Ankara Üniversitesi, Aydın Büyükşehir Belediyesi, Türkiye İş Bankası, JANTSA, Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı maddi destek vermiştir.

2019 YILI ASPENDOS KAZILARI

Velî KÖSE

Aspendos 2019 sezonu kazıları 06.07.2019 tarihinde başlamış ve 16.09.2019 tarihinde bitirilmiş olmakla beraber 14.10.2019 tarihinden itibaren

müze denetiminde kazı evi, depo ve laboratuvar alt yapı çalışmalarının bitirilmesi için Antalya Müzesi denetiminde halen devam etmektedir.

Öncelikle antik kentin genelinde temizlik ve çevre düzenleme çalışmaları gerçekleştirilmiş, daha evvel çeşme arkasında toplanılan moloz taşlar bir araya getirilerek düzenli moloz yığıntıları oluşturulmuştur.

2019 sezonu çalışmaları çerçevesinde öncelikle alt yapı çalışmalarına ağırlık verilmiştir. 2018 sezonu esnasında Antalya Kültür Varlıklarını Bölge Koruma Kurulu'na sunulan ve kabul edilen kazı evi projesi; tekrar ele alınmış genişletilmiş ve fosseptiğin projedeki yeri değiştirilerek sunulmuş ve tekrar kabul edilmiştir. Kazı evi alanı olarak düşünülen alanda fosseptik çukuru kazısı gerçekleştirilmiştir. Fosseptik için düşünülen alan kazılarında Geç Antik Dönem taban ve bir kanala ait olabilecek bloğun ortaya çıkması nedeniyle başka bir alanda yeni bir açma açılmıştır. 5 x 4 m ölçülerindeki yeni açmada yaklaşık 3,20 m derine inilmiştir. Bu açmada çok sayıda seramik yanı sıra bazı terrakotta figürinler, bir terrakotta figürin kalıbı, birkaç sikke ve kandiller bulunmuştur.

İkinci kazı alanı önceki senelerde açılan Forum Bazilikası'na ait Vestibulum'daki kazıların kuzey yönünde devamı olmuştur. Ancak zaman ve işçi darlığından bu açmada derinlik çalışmalarına uzun süre devam edilememiş ve bitirilmesi gelecek seneye bırakılmıştır. Vestibulum kazısında, devşirme duvar malze-

mesi olarak kullanılmış olduğu düşünülen bazı zırlı heykel parçaları bulunmuştur.

Bir diğer çalışma önceki yıllarda bulunan özellikle seramik buluntularının detaylı olarak incelenerek, çizimlerinin gerçekleştirilmesi ve tüm dokümantasyonunun sağlanması, ayrıca sonuçların kazılan alanlardaki stratigrafik sonuçlarla karşılaştırılmasıdır. Ayrıca muhtelif yapıların belgelenmelerine devam edilmiştir. Bu kapsamda agora'nın batısındaki iki katlı dükkan/stoa kompleksinin rölöve çalışmaları yürütülmüştür. Temizlik çalışmaları neticesinde daha evvelki senelerde ortaya çıkmış olan yapı kalıntılarının topografik çalışmalarına ve hali hazırda haritaya işlenmesine devam edilmiştir.



Ayrıca kaçak kazı sonucunda ortaya çıkmış olan Camiili Köy'deki iki mezarın kurtarma kazısı Antalya Müzesi ile bir-

likte gerçekleştirilmiştir. Tamamıyla soyulmuş moloz taşlardan yapılmış sıvalı oda mezarlarda buluntulara rastlanmamıştır.

2019 YILI DENİZLİ İLİ PREHİSTORİK DÖNEM YÜZEY ARAŞTIRMASI

Kadriye ÖZÇELİK

Denizli'nin en uzak geçmişinin aydınlatılmasına yönelik olarak 2014 yılından bu yana devam eden arazi çalışmalarımız, 2019 yılında 19 Ağustos- 02 Eylül tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

2018 yılında Acıpayam ilçesi, Akalan Baraj Bölgesi'nde araştırmanın son günlerinde Paleolitik Çağ'ı karakterize eden zengin yontmataş buluntuları içeren 2 alan saptanmıştı. Bu araştırma sezonunda ilk olarak, ormanlık arazide yer alan ve daha yüksek konumdaki bir konaklama yerine ait buluntuların zamanla yamaçlara akmış olduğu görülen söz konusu alanlarda detaylı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmalar devam ederken aynı bölgede daha izole, düz, makilik bir arazide yeni bir buluntu alanı daha saptanmıştır. Her üç buluntu alanında tanımlanan yontmataş endüstri Paleolitik Çağ'ın erken evrelerine (Alt/Orta Paleolitik) tarihlenebilecek aynı tekno-tipolojik özellikleri göstermektedir. Yerel hammadde yontulmuştur. Yontuk çakıl kültürü çok iyi temsil edilmektedir. En zengin ve çeşitlilik gösteren gruptur. Az olmakla birlikte kısmi iki yüzeyliler, aralarında *levallois* olanların da yer aldığı yonga çekirdekleri, çoğunluğunu üst yüzlerinde kabuk kalıntısı taşıyan yongaların oluş-

turduğu taşımaları ve az miktardaki düzeltileli aletler de bu yontmataş grubu içinde yer almaktadır.

Akalan Mahallesi'nin batısında yer alan Çubukçular Mahallesi, Erenler Tepesi'ndeki kaya altı sığınağı şeklindeki oluşumlar incelenmiş, Paleolitik dönemlere ait bir buluntu ile karşılaşılmamıştır. Ancak, zirvede yer alan düzlükte az sayıda Alt/Orta Paleolitik karakterli yontmataş ele geçmiştir.



Acıpayam ilçesi merkeze bağlı olan ve Mevlütler Mahallesi yolu üzerindeki bir arazide de Akalan Baraj Bölgesi'ndekilerle aynı hammadde ve tekno-tipolojiyi yansıtan Paleolitik materyal gözlenmiştir.

Bu sezonun en önemli buluntu alanlarından bir kısmına ilçe merkezinin kuzeybatısında Alaattin Mahallesi'nde rastlanmıştır. Alaattin Gölet Bölgesi'nde birbirlerine yakın mesafelerde 5 buluntu alanı saptanmıştır. Hepsinde de Alt/Orta Paleolitik karakterli tekno-tipolojik yapı ve hammadde (az sayıda farklı kayacın

varlığına karşın) Akalan Bölgesi'ndekilerle aynıdır.

2019 yılı çalışmalarımız kapsamında, konularında uzman jeolog ve jeomorfoloqlarla birlikte Akalan ve Mevlütler'deki önemli buluntu alanlarının paleocoğrafik evriminin anlaşılması, hammadde kaynaklarının lokasyonu ve jeomorfolojik birimlerinin saptanması konusunda çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Acıpayam'ın en güney sınırına doğru Dalaman Çayı güzergâhındaki arazilerde de araştırmalar gerçekleştirilmiş ve yüzölçümü oldukça geniş olan ilçe Paleolitik Çağ potansiyeli açısından büyük oranda incelenmiştir.

Araştırmanın son birkaç gününde Tavas ilçesinin Kızılca, Kızılcabölük ve Pınarlık mahallelerinde çok kısmi incelemeler yapılmıştır. Özellikle birçok doğal mağara oluşumunun varlığını bildiğimiz bu ilçedeki detaylı çalışmalar ise bir sonraki araştırma sezonuna bırakılmıştır.

2019 YILI ESKİŞEHİR İLİ TARİH ÖNCESİ ARKEOLOJİSİ YÜZEY ARAŞTIRMASI

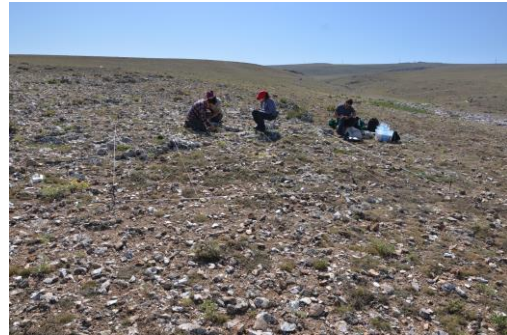
Metin KARTAL

2019 yılında Eskişehir il merkezinden Alpu'ya doğru giderken Odunpazarı ilçesi sınırlarında kalan Sevinç-Ağapınar mahalleleri doğrultusunda yolun sağındaki yamaçlarda Paleolitik Çağ yontmataş işlik atölyelerinde çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Bu alanda kendi içinde birbirlerinden bağımsız ve A'dan F'ye kadar sıraladığımız 6 farklı atölye tespit edilmiştir.

Bu 6 farklı atölye kendi içlerinde yontmataş yoğunlukları içermekte ve her birinin arasında çeşitli mesafeler yer almaktadır. Bunların 3 tanesi içinde (A, B ve C alanlarında) ana toprağa gömülü kalsedon çakmaktaşı hammadde kaynağı vardır. Bu alanların daha da doğu-kuzeydoğusunda bir hammadde kaynağı daha tespit edilmiştir. Bu hammadde de kalsedon çakmaktaşı niteliğindedir. Ancak burada mavi renkli örneklerin yanında bir de beyaz renkli kalsedon çakmaktaşı da vardır.

A alanında 5x5 metre ebatlarında "kuzey-güney" hattı doğrultusunda 4 plankare oluşturularak her plankaredeki yontmataş malzeme "karelaj formlarına" işlenmiştir. Buna göre; A1, A4, A5 ve A8 diye isimlendirilen plankarelerde tek bir doğrultuda değil de birbirlerine göre diagonal olan plankareler sistemi uygulanmıştır. Her bir plankare çalışılırken bu plankarelerin de her biri 1'er metrelik 25 küçük plankareye bölünmüştür. Plankareler içinde önemli bulunan yontmataş malzemenin teknik incelemesi yerinde yapılmış, çizilmiş, fotoğraflanmış ve yerine bırakılmıştır (Resim 1).



A alanı geneli itibarıyla yoğun yontmataş kalıntılarıyla doludur. Alanda hem Orta Paleolitik hem de Alt Paleolitik gelenğinde yongalama gözlemlenmiştir.

Alt Paleolitik açısından rs üzerinde yongalama varken el içinde yongalamanın da olduğu görülmektedir. Çekirdeklerin geneli Őekilsizdir. Yongalar genellikle düzelti içermezler. Dolayısıyla herhangi bir alet kategorisine yerleŐtirilecek parça sayısı çok azdır. Genel olarak yontma artıklarıdır diyebiliriz. Aynı durum Orta Paleolitik karakterli parçalar için de geçerlidir. Alanda *levallois* ekirdekler ve *levallois* yongalar da mevcuttur. Bu alan için genel özellikleri itibarıyla tahmin edilen zaman aralığı Erken Orta Paleolitik gibi görünmektedir.

Alanda 2020 yılında B, C, D, E ve F atyelerinde A atyesine benzer sistemli yüzey taramaları gerçekleŐtirilecektir.